

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020

Gmina Wolbrom

Studio Diagnostyki i Profilaktyki
30-011 Kraków
ul. Oboźna 17/5
tel. (12) 446-42-60

Spis treści

1.	Istota i znaczenie Strategii dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie Wolbrom	4
2.	Podstawa formalna tworzenia Strategii.....	6
2.1.	<i>Dokumenty europejskie</i>	6
2.2.	<i>Dokumenty krajowe</i>	7
2.3.	<i>Dokumenty regionalne oraz lokalne</i>	7
2.4.	<i>Krajowe regulacje prawne</i>	8
3.	Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach.....	9
3.1.	<i>Informacje ogólne o gminie</i>	9
3.2.	<i>Struktura demograficzna mieszkańców</i>	9
4.	Diagnoza warunków życia mieszkańców oraz istniejących problemów społecznych w gminie Wolbrom.....	16
4.1.	<i>Edukacja, kultura, sport i rekreacja</i>	16
4.1.1.	<i>Edukacja</i>	16
4.1.2.	<i>Kultura, sport i rekreacja</i>	20
4.2.	<i>Ochrona zdrowia</i>	21
4.3.	<i>Rynek pracy i bezrobocie</i>	22
4.4.	<i>Wykluczenie społeczne</i>	24
4.5.	<i>Zagrożenia współczesnej rodziny</i>	27
4.6.	<i>Uzależnienia od substancji psychoaktywnych</i>	29
5.	Analiza SWOT.....	32
6.	Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020	35
7.	Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020	44
7.1.	Monitoring i ewaluacja Strategii.....	44
7.2.	Źródła finansowania	45

8. Harmonogram Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020..... 46

1. Istota i znaczenie Strategii dla rozwiązywania problemów społecznych w gminie Wolbrom

Polityka społeczna, według Kurzynowskiego *to działalność państwa, samorządów i organizacji pozarządowych zmierzająca do kształtowania ogólnych warunków pracy i bytu ludności, prorozwojowych struktur społecznych oraz stosunków społecznych opartych na równości i sprawiedliwości społecznej, sprzyjających zaspokajaniu potrzeb społecznych na dostępnym poziomie.*¹ Definicja ta zawiera trzy istotne dla polityki społecznej cele: dbałość o warunki bytu, prorozwojowe struktury i stosunki społeczne. Pierwszy cel odwołuje się do dbania przez państwo, by społeczeństwo miało możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb poprzez pracę zarobkową, emerytury, renty lub świadczenia społeczne. Drugi cel wskazuje na konieczność kształtowania kapitału ludzkiego, który byłby zdolny do realizowania różnorodnych zadań w warunkach konkurencji na rynkach. Trzeci cel wskazuje na potrzebę kształtowania stosunków społecznych w oparciu o zasadę sprawiedliwości oraz zapewnianie równości szans na starcie każdemu człowiekowi. Podmiotem odpowiedzialnym za kształtowanie i realizowanie polityki społecznej jest państwo, samorządy oraz organizacje pozarządowe. Jakość relacji oraz stopień współpracy między poziomem ogólnokrajowym, regionalnym oraz lokalnym decyduje o skuteczności polityki społecznej.

Ustawa o pomocy społecznej² nakłada na gminę obowiązek „opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Art. 16 b wymienionej powyżej ustawy określa istotne elementy, które powinny znaleźć się w dokumencie Strategii. Skuteczna polityka społeczna powinna opierać się na rozpoznaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych

¹ Kurzynowski A. (2001) Polityka społeczna- podstawowe pojęcia i zakres. W: Kurzynowski A. (red.), *Polityka społeczna*. Warszawa: Instytut Gospodarstwa Społecznego SGH, s. 11.

² Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. 2013 r., poz. 182.)

występujących w danej społeczności lokalnej oraz ocenie znaczenia i roli czynników warunkujących te zjawiska.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to usystematyzowana, długoterminowa i perspektywiczna koncepcja polityki społecznej, mająca na celu objęcie wsparciem osoby zagrożone lub dotknięte wykluczeniem społecznym oraz stworzenie optymalnych warunków dla funkcjonowania społeczności lokalnej. Głównym zadaniem strategii jest wyrównanie szans społecznych mieszkańców gminy dzięki efektywnej współpracy wszystkich partnerów działających w obszarze polityki społecznej.

Diagnoza problemów społecznych w gminie Wolbrom została opracowana na podstawie danych statystycznych oraz sprawozdań z realizacji programów, a także różnych analiz i opracowań. W oparciu o diagnozę sytuacji w gminie Wolbrom oraz analizę SWOT wyznaczone zostały cele, kierunki działań oraz wskaźniki realizacji założeń Strategii.

2. Podstawa formalna tworzenia Strategii

Priorytetowe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych formułowanych i realizowanych na poziomie Unii Europejskiej, na poziomie Kraju, na poziomie Regionalnym oraz Lokalnym. Poniższy rozdział przedstawia opis podstawowych dokumentów strategicznych, które stanowią przesłanki dla Strategii.

2.1. Dokumenty europejskie

Kluczowym programem społeczno-gospodarczym Unii Europejskiej jest Strategia Europa 2020. Jest ona nowym długookresowym programem rozwoju, zastępującym przyjętą w 2000 roku Strategię Lizbońską. „Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” podkreśla znaczenie współdziałania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform, w odpowiedzi na wyzwania związane z globalizacją, starzeniem się społeczeństw oraz rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów. Wyznaczone zostały trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się priorytety:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach’
- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Podstawowymi instrumentami realizującymi cele zawarte w strategii są Krajowe Programy Reform, opracowywane przez państwa członkowskie oraz inicjatywy przewodnie, przygotowywane przez KE, a realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, regionalnym oraz lokalnym.

2.2. Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom uwzględnia zapisy poniższych dokumentów krajowych:

Strategia Długookresowa Kraju Polska 2030

Strategia Średniookresowa Kraju Polska 2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020. Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie

Krajowy Program Reform KRR

Narodowy Program Zdrowia na lata 2007-2015

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani na lata 2011-2016

Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego

2.3. Dokumenty regionalne oraz lokalne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom uwzględnia zapisy poniższych dokumentów regionalnych i lokalnych:

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 „Małopolska 2020. Nieograniczone Możliwości”

Małopolski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015

Wieloletni program współpracy Województwa Małopolskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2013-2017

Program Strategiczny „Włączenie Społeczne”

Strategia Rozwoju Powiatu Olkuskiego na lata 2005-2015

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Olkuskim

Strategia Rozwoju Gminy Wolbrom na lata 2007-2015

2.4. Krajowe regulacje prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom uwzględnia powszechnie obowiązujące przepisy prawa, a w szczególności:

- 1) przepisy o samorządzie gminnym,
- 2) przepisy o finansach publicznych,
- 3) przepisy o pomocy społecznej,
- 4) przepisy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 5) przepisy o świadczeniach rodzinnych,
- 6) przepisy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 7) przepisy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 8) przepisy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 9) przepisy o ochronie zdrowia psychicznego,
- 10) przepisy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 11) przepisy o przeciwdziałaniu narkomani,
- 12) przepisy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 13) przepisy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 14) przepisy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 15) przepisy o zatrudnieniu socjalnym,
- 16) przepisy o spółdzielniach socjalnych,
- 17) przepisy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 18) przepisy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
- 19) przepisy o postępowaniu administracyjnym,
- 20) przepisy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
- 21) przepisy o dodatkach mieszkaniowych,
- 22) przepisy o systemie ubezpieczeń społecznych,
- 23) przepisy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy,
- 24) przepisy o postępowaniu w sprawach nieletnich,
- 25) przepisy o systemie oświaty,
- 26) przepisy - Kodeks cywilny,
- 27) przepisy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

3. Struktura demograficzna i podstawowe dane o mieszkańcach

3.1. Informacje ogólne o gminie

Gmina Wolbrom jest gminą miejsko-wiejską położoną w powiecie olkuskim, województwie małopolskim, na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, w najwęższym odcinku Bramy Wolbromskiej. Gmina zajmuje powierzchnię 14678 ha, co stanowi 24% powierzchni powiatu olkuskiego i plasuje gminę Wolbrom na drugim miejscu pod względem powierzchni w powiecie. W skład gminy miejsko-wiejskiej Wolbrom wchodzi miasto Wolbrom oraz 26 wsi: Boża Wola, Brzozówka, Budzyń, Chełm, Chrzastowice, Dłużec, Domaniewice, Gołaczewy, Jeżówka, Kaliś, Kąpiele Wielkie, Kąpiołki, Lgota Wielka, Lgota Wolbromska, Łobzów, Miechówka, Podlesice II, Poręba Dzierżna, Poręba Górna, Strzegowa, Sulistawice, Wierzchowisko, Zabagnie, Załęże, Zarzecze oraz Zasepiec. Miasto i gmina są lokalnym ośrodkiem rolniczym, handlowym i przemysłowym. Gmina Wolbrom sąsiaduje z gminami: Charsznica, Gołcza, Klucze, Olkusz, Pilica, Trzyciąż oraz Żarnowiec. Atutem gminy jest korzystne położenie w pobliżu dwóch wielkich ośrodków miejskich – Krakowa i Katowic. Odległość od Katowic wynosi 70 km, od Krakowa 40 km, a od Kielc 100 km.

3.2. Struktura demograficzna mieszkańców

Gmina Wolbrom posiada stosunkowo niekorzystną sytuację demograficzną. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przewyższa liczbę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, dominuje ludność w wieku produkcyjnym. W gminie utrzymuje się ujemny przyrost naturalny.

Struktura ludności w podziale na wiek i płeć stanowi podstawę większości analiz demograficznych, gdyż determinuje skalę i rodzaj potrzeb społecznych. Poniższa tabela przedstawia liczbę ludności faktycznie zamieszkałą w gminie Wolbrom w latach 2005-2013 ogółem (dane dotyczą stanu na dzień 31 grudnia każdego roku) z uwzględnieniem podziału na miasto oraz tereny wiejskie gminy. W 2013 roku gminę Wolbrom faktycznie zamieszkiwało 23419 mieszkańców ogółem, w tym

11453 mężczyzn oraz 11975 kobiet. Na 100 mężczyzn w gminie przypadało średnio 105 kobiet. Średnia gęstość zaludnienia gminy Wolbrom w 2013 roku wyniosła 160 osób/km². Prognozy demograficzne GUS do 2020 roku zakładają stopniowy spadek liczby ludności w powiecie olkuskim do 2020 roku zarówno na obszarach wiejskich, jak i w miastach.

Tab.1. Liczba ludności w gminie Wolbrom w latach 2005-2013 według faktycznego miejsca zamieszkania z uwzględnieniem podziału na miasto Wolbrom oraz obszary wiejskie gminy Wolbrom. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Liczba ludności	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Wolbrom	23441	23424	23381	23396	23395	23566	23504	23477	23419
Miasto Wolbrom	9061	9075	9043	9026	8996	9040	8971	8926	8874
Tereny wiejskie - Gmina Wolbrom	14380	14349	14338	14370	14399	14526	14533	14551	14545

Sytuacja demograficzna w gminie Wolbrom jest stosunkowo niekorzystna. Najbardziej liczną grupą jest ludność w wieku produkcyjnym, zaś liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przeważa liczbę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym. Analizując strukturę wieku ludności gminy można zaobserwować, że stopniowo maleje odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia) oraz wzrasta odsetek osób w wieku poprodukcyjnym.

Tab. 2. Odsetki ludności faktycznie zamieszkałej w gminie Wolbrom w latach 2005-2013 według kategorii wieku. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Liczba ludności wiek:	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Przedprodukcyjny 0-17 lat	21,3%	20,6%	20,2%	19,6%	18,9%	18,7%	18,3%	18%	17,8%
Produkcyjny 18-59/64 lat	61,1%	61,8%	62,2%	62,6%	63,1%	63,1%	63,2%	62,9%	62,5%
Poprodukcyjny 60/65 lat i więcej	17,6%	17,6%	17,6%	17,8%	18,1%	18,2%	18,6%	19,1%	19,7%

Sytuacja w gminie Wolbrom jest nieco mniej korzystna od sytuacji demograficznej w kraju, w województwie małopolskim oraz powiecie olkuskim.

Tab. 3. Procentowy udział ludności według kategorii wieku w 2013 roku. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

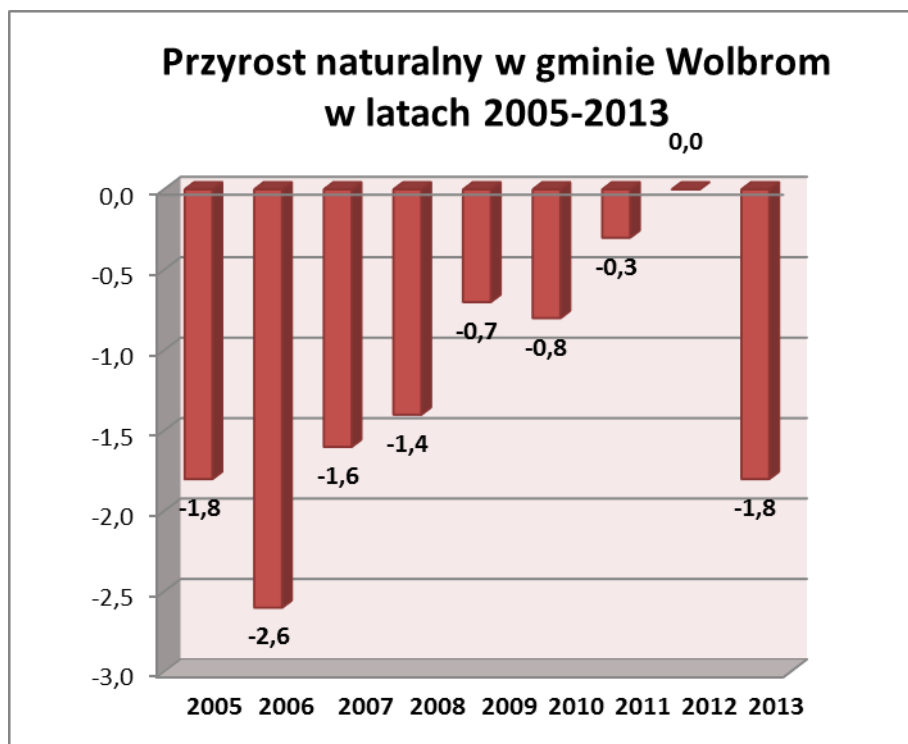
Liczba ludności wiek:	Polska	Województwo małopolskie	Powiat olkuski	Gmina Wolbrom
Przedprodukcyjny 0-17 lat	18,2%	19,2%	17%	17,8%
Produkcyjny 18-59/64 lat	63,4%	63,1%	63,5%	62,5%
Poprodukcyjny 60/65 lat i więcej	18,4%	17,3%	19,5%	19,7%

Prognozy demograficzne GUS dla powiatu olkuskiego zakładają, że w przyszłości, w związku ze starzeniem się ludności, znaczny wzrost liczby ludności wystąpi w grupie ludności w wieku poprodukcyjnym, stopniowo zmniejszać się będzie natomiast odsetek ludności w wieku produkcyjnym oraz w nieznacznym stopniu zmniejszać się będzie odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym.

Tab. 4. Prognoza liczby ludności do 2020 roku – odsetek mieszkańców powiatu olkuskiego w latach 2014-2020 według kategorii wieku. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Liczba ludności wiek:	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Przedprodukcyjny 0-17 lat	16,7%	16,6%	16,6%	16,5%	16,5%	16,5%	16,5%
Produkcyjny 18-59/64 lat	63,2%	62,6%	61,8%	61,1%	60,4%	59,7%	59,1%
Poprodukcyjny 60/65 lat i więcej	20,1%	20,8%	21,6%	22,4%	23,1%	23,8%	24,4%

Zmiany w strukturze demograficznej ludności spowodowane są zmianami w przyroście naturalnym oraz wydłużeniem czasu trwania życia. Poniższy wykres przedstawia przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Wolbrom w latach 2005-2013. Przez większość analizowanego okresu czasu, z wyjątkiem 2012 roku w gminie istniał ujemny przyrost naturalny. Wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 ludności w gminie Wolbrom w 2013 roku osiągnął wartość -1,8 i był zbliżony do wskaźnika przyrostu naturalnego dla powiatu olkuskiego (-1,5) oraz znacznie niższy od wskaźnika przyrostu naturalnego dla województwa małopolskiego (1,2).

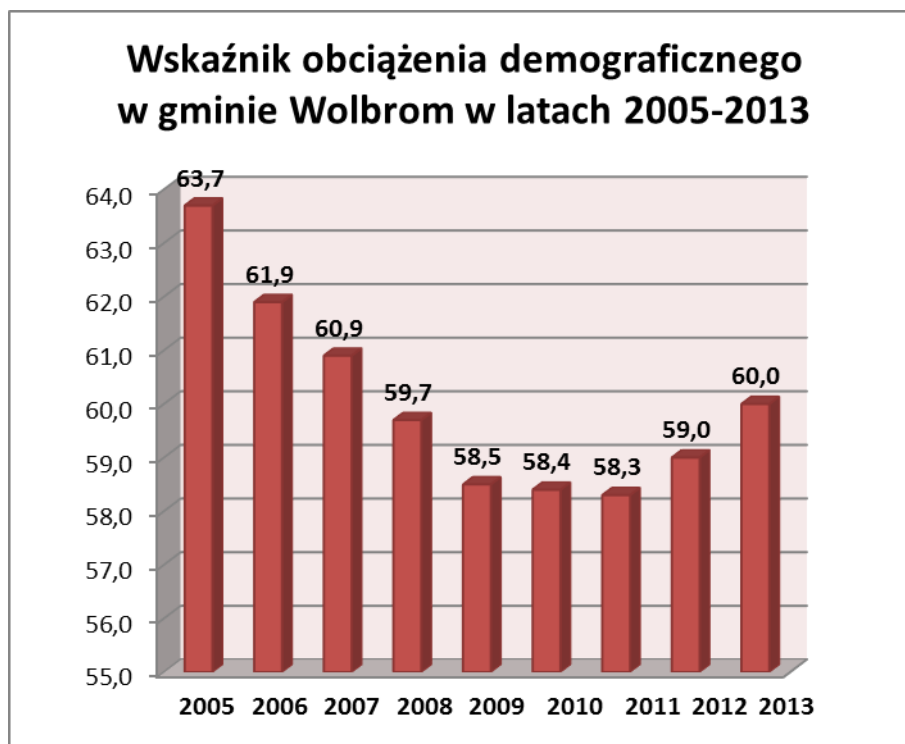
Wykres 1. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Wolbrom w latach 2005-2013. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Sytuacja społeczna kształtowana jest również przez zmiany w modelu rodziny. W gminie Wolbrom liczba zawieranych małżeństw na 1000 ludności ulegała wahaniom. Wskaźnik liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności w gminie Wolbrom w 2013 roku wartość 4,7 i był zbliżony do wskaźnika dla województwa małopolskiego (4,9) oraz zbliżony do wskaźnika dla powiatu olkuskiego (4,6).

Tab.5. Liczba zawieranych małżeństw na 1000 ludności w gminie Wolbrom. Opracowanie własne na podstawie danych Bank Danych Lokalnych GUS.

Liczba zawieranych małżeństw na 1000 ludności	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	5,4	6	6	5,3	5,9	5,4	5,8	5,5	4,7

Zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze starzeniem się społeczeństwa, przyczynią się do coraz większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się stale liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, w szczególności osób w wieku poprodukcyjnym. Jednym z przydatnych wskaźników demograficznych jest wskaźnik obciążenia demograficznego, przedstawiający ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w gminie Wolbrom w latach 2005-2013. Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Wartość tego wskaźnika przez analizowany okres czasu malała do 2011 roku, by zacząć stopniowo wzrastać w kolejnych latach, osiągając wartość w 2013 roku 60 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (w porównaniu do wskaźnika obciążenia demograficznego dla kraju- 57,6, województwa małopolskiego – 58,5 oraz powiatu olkuskiego– 57,5).

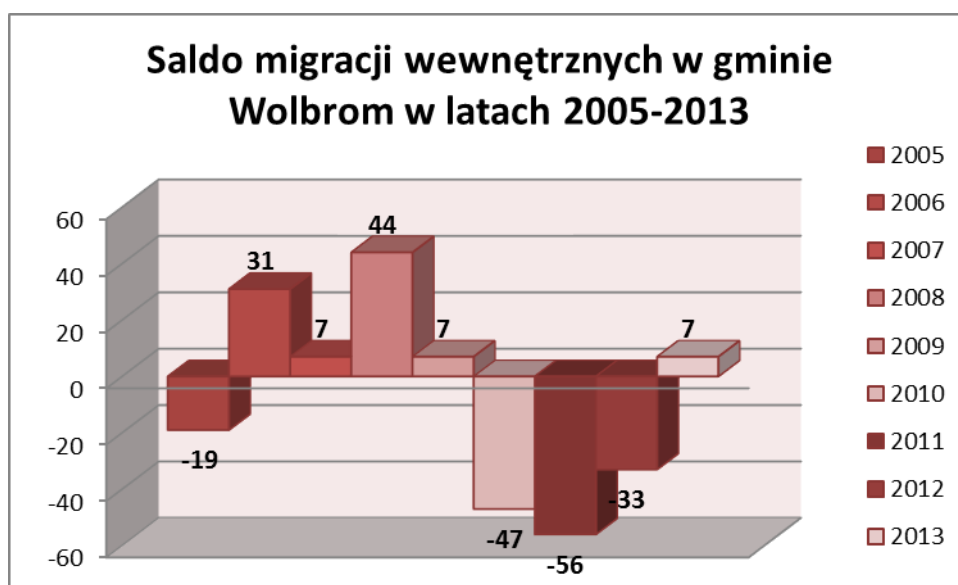
Jednym z najczęściej stosowanych mierników zaawansowania procesu starzenia się jest wskaźnik starości, przedstawiający udział osób starszych wśród ogółu populacji. W 2013 roku współczynnik starości, przedstawiający udział kobiet w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyzn w wieku 65 lat i więcej wśród ogółu populacji, w gminie wyniósł 19,7% i był wyższy od wartości wskaźnika dla powiatu olkuskiego, województwa małopolskiego oraz kraju. Innym miernikiem procesu starzenia się ludności jest indeks starości, wyrażający liczbę osób starszych (w wieku poprodukcyjnym) przypadających na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. W 2013 roku wskaźnik ten, obliczony dla ludności w gminie Wolbrom przyjął wartość 110,5 (dla porównania – powiat olkuski – 114,6; województwo małopolskie – 92,3; Polska – 101,2). Starzenie się społeczeństwa wraz ze zmniejszającym się przyrostem naturalnym przyczynia się do powstania

problemów: ekonomicznego, finansowego oraz społecznego. Ten niekorzystny trend demograficzny zachodzi w skali ogólnokrajowej, pojawiające się natomiast problemy społeczne powinny być rozwiązywane lokalnie. W gminie Wolbrom sytuacja jest obecnie korzystna, ale w stosunkowo niedługim okresie czasu starzenie ludności w gminie nasili się.

Migracje ludności to przemieszczenia związane ze zmianą miejsca zamieszkania (pobytu stałego lub czasowego) i przekroczeniem granicy administracyjnej jednostki terytorialnej. W ramach migracji wewnętrznych wyróżnia się migracje:

- międzywojewódzkie (przemieszczenia ludności z jednego województwa do innego)
- wewnątrzwojewódzkie (zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego województwa)
- międzypowiatowe (przemieszczenia ludności z jednego powiatu do innego)
- wewnątrzpowiatowe (zmiany miejsca zamieszkania w obrębie tego samego powiatu).

Migracje zagraniczne to wyjazdy za granicę i przyjazdy do kraju w celu osiedlenia się (zamieszkania na stałe) lub na pobyt czasowy.

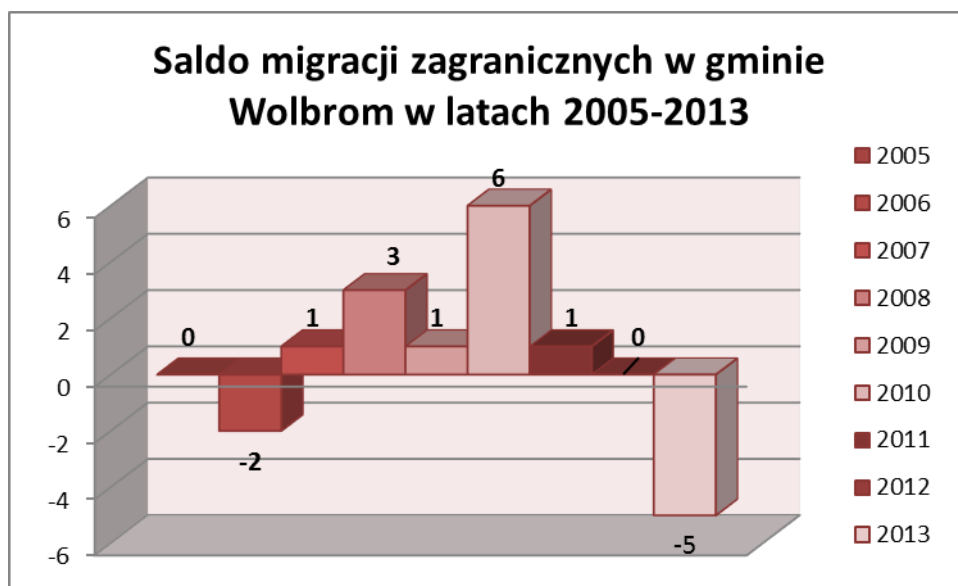

Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych w gminie Wolbrom w latach 2005-2013.
Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

Saldo migracji jest to różnica między liczbą osób, które napłynęły a liczbą osób, które opuściły dane terytorium w badanym czasie. Powyższy wykres przedstawia saldo migracji wewnętrznych, w obrębie kraju w przedziale czasu od 2005 do 2013 roku. W analizowanym okresie czasu, saldo migracji ulegało wahaniom. Największy napływ

ludności nastąpił w roku 2008, natomiast największy odpływ ludności nastąpił w latach 2010-2012.

Poniższy wykres przedstawia saldo migracji zewnętrznych (zagranicznych) w gminie Wolbrom w okresie czasu od 2005 do 2013 roku. Saldo migracji zewnętrznych w analizowanym czasie ulegało wahaniom, było jednak znacznie niższe niż saldo migracji wewnętrznych oraz przyjmowało przez większość analizowanego czasu wartości dodatnie. Największy odpływ ludności zagranicę miał miejsce w 2013 roku.

Wykres 4. Saldo migracji zagranicznych w gminie Wolbrom w latach 2005-2013.
Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Bank Danych Lokalnych.

4. Diagnoza warunków życia mieszkańców oraz istniejących problemów społecznych w gminie Wolbrom

4.1. Edukacja, kultura, sport i rekreacja

Na terenie gminy znajdują się placówki oświatowe, które zapewniają dzieciom możliwość kształcenia się na różnych etapach rozwoju. W gminie istnieje infrastruktura sportowa i rekreacyjna oraz bogata oferta kulturalna.

4.1.1. Edukacja

Rozwój współczesnej gospodarki w coraz większym stopniu opiera się na wiedzy. Dane dotyczące wykształcenia mieszkańców gminy Wolbrom pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego, który przeprowadzony został w 2002 i 2011 roku. Od tego czasu wzrosła dostępność szkolnictwa oraz liczba osób, które decydują się zdobywać coraz wyższe wykształcenie, dlatego też można przypuszczać, że w chwili obecnej wykształcenie mieszkańców będzie bardziej korzystne od wskaźników prezentowanych w tabeli. Dla porównania w tabeli przedstawione zostały dane dotyczące wykształcenia mieszkańców powiatu olkuskiego w 2002 i 2011 roku.

Tab.6. Ludność faktycznie zamieszkała w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia na podstawie wyników spisów w latach 2002 i 2011. Źródło: Główny Urząd Statystyczny (2012). Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Podstawowe informacje o sytuacji demograficzno-społecznej ludności Polski oraz zasobach mieszkaniowych. Warszawa.

Poziom wykształcenia	2002	2002	2002	2011	2011
	% ludności Gmina Wolbrom	% ludności Powiat Olkuski	% ludności Polska	% ludności Powiat Olkuski	% ludności Polska
Wyższe	7	8,8	9,9	15,5	16,8
Średnie i policealne	32,2	35,7	31,5	37,8	31,4
Zasadnicze zawodowe	22,5	20,7	23,2	19,3	21,5
Podstawowe ukończone i gimnazjalne**	33,7	30	29,8	22,5	23,8
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	4,2	4,2	3,6	1,6	1,4

** w 2002 roku wykształcenie wyłącznie podstawowe

Wykształcenie mieszkańców gminy Wolbrom oraz całego powiatu olkuskiego w 2002 roku zbliżone do poziomu wykształcenia wszystkich Polaków. Kolejny

Narodowy Spis Powszechny z 2011 roku pokazał poprawę poziomu wykształcenia wszystkich Polaków. Wykształcenie mieszkańców powiatu olkuskiego, podobnie jak poziom wykształcenia wszystkich Polaków, również uległo poprawie. W 2002 roku wykształcenie mieszkańców gminy Wolbrom było nieznacznie niższe od wykształcenia mieszkańców powiatu olkuskiego, dlatego też można spodziewać się, że również w 2011 roku poziom wykształcenia mieszkańców gminy był nieco mniej korzystny. GUS nie podaje jednak szczegółowych danych za rok 2011 dotyczących gminy Wolbrom.

Na terenie gminy znajdują się placówki oświatowe, które zapewniają dzieciom możliwość kształcenia się na różnych etapach rozwoju. Na terenie gminy funkcjonują placówki oświatowe:

Przedszkole Publiczne Nr 1 im. Misia Uszatka,
Przedszkole Publiczne Nr 2
Niepubliczne Przedszkole w Kąpielach Wielkich
Niepubliczne Przedszkole Integracyjne "Mistrzowie zabawy"
Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza
Szkoła Podstawowa w Chełmie
Zespół Szkół w Gołaczewach, Filia w Chrzastowicach
Szkoła Podstawowa w Jeżówce
Szkoła Podstawowa w Kąpielach Wielkich
Szkoła Podstawowa w Łobzowie
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Porębie Dzierżnej
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Porębie Górnej
Gimnazjum nr 4
Zespół Szkół w Dłużcu
Zespół Szkół w Gołaczewach
Zespół Szkół w Wierzchowisku
Zespół Szkół w Wolbromiu
Zespół Szkół w Zarzeczcu
Zespół Szkół im. Romualda Traugutta
Szkoła Specjalna OREW

Według danych GUS (Bank Danych Lokalnych) w szkołach podstawowych w roku szkolnym 2012/2013 uczyło się 1297 osób, w szkołach gimnazjalnych – 752 osoby. W roku szkolnym 2012/2013 w zajęciach placówek wychowania przedszkolnego uczestniczyło 624 dzieci, w tym w przedszkolach – 434 dzieci.

W Wolbromiu funkcjonuje pod patronatem Polskiego Stowarzyszenia na rzecz osób z Upośledzeniem Umysłowym Ośrodek Rehabilitacyjno-Wychowawczy (OREW), przeznaczony dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo oraz z deficytami rozwojowymi. W Ośrodku zatrudniona jest wykwalifikowana kadra oligofrenopedagogów, lekarzy, rehabilitantów, pedagogów oraz pielęgniarek. W Ośrodku prowadzone są zajęcia szkolne, a także rehabilitacja lecznicza, terapia psychologiczna i logopedyczna.

Nowoczesna gospodarka o dużym potencjale innowacyjności wymaga rozwijania umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii komunikacyjnych. Miejscem wyrównywania szans dzieci, już na wczesnych etapach edukacji, w tym zakresie może być szkoła. Istotnymi informacjami, dającymi obraz na temat rozwoju społeczeństwa informacyjnego w gminie, są statystyki dotyczące dostępu uczniów do komputerów w szkole, w tym również dostępu do komputerów z dostępem do Internetu. Poniższa tabela przedstawia informacje na ten temat.

Tab.7. Dostęp uczniów w gminie Wolbrom do komputerów z dostępem do Internetu w szkołach. GUS. Vademecum Statystyczne Samorządowca 2013.

		2010/11	2011/12	2012/13
Komputery z dostępem do Internetu przeznaczone do użytku uczniów w szkołach	Szkoły podstawowe	159	155	162
	Szkoły gimnazjalne	114	114	94
Uczniowie przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w szkołach	Szkoły podstawowe	9	9	8
	Szkoły gimnazjalne	7	7	8

Młodzi mieszkańcy gminy często korzystają z nowoczesnych technologii komunikacyjnych. Dostępność oraz kompetencje związane z technologiami komunikacyjnymi mniejsze są wśród starszych mieszkańców, a także osób mniej wykształconych.

Aktywność obywatelska oraz umiejętność współpracy i wymiany wiedzy stają się kluczowe w obliczu wyzwań współczesnej gospodarki oraz przyczyniają się do powiększania dobrobytu społecznego. Pobudzanie aktywności mieszkańców, ich zaangażowania w sprawy lokalne oraz kształtowanie odpowiedzialności za rozwiązywanie problemów społecznych stają się największym wyzwaniem stojącym przed lokalnymi władzami oraz instytucjami działającymi na terenie gminy. Na terenie gminy Wolbrom w 2013 roku działała jedna fundacja oraz 55 stowarzyszeń i organizacji społecznych (GUS, Bank Danych Lokalnych). Jednym ze wskaźników pozwalających na określenie wielkości sektora pozarządowego jest liczba fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych przypadających na 10 tysięcy ludności. W 2013 roku na 10 tysięcy mieszkańców gminy Wolbrom przypadały 24 fundacje, stowarzyszenia oraz organizacje społeczne (GUS, dla porównania 22 fundacje, stowarzyszenia oraz organizacje społeczne przypadają na 10 tysięcy ludności powiatu olkuskiego, 31 fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych przypadało na 10 tysięcy ludności województwa małopolskiego, 32 fundacje, stowarzyszenia oraz organizacje społeczne przypadają na 10 tysięcy ludności Polski w 2013 roku). Na terenie gminy działają różne stowarzyszenia i organizacje społeczne, między innymi, Stowarzyszenie Lgota Wolbromska Wczoraj-Dziś-Jutro, Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości i Inicjatyw Lokalnych, Stowarzyszenie „AGNUS DEI”, Fundacja „ROSA VITA”, Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Wolbrom, Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Wolbrom „KŁOS”, Koło Gospodyń Wiejskich Brzozowianki, Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe w Wolbromiu, Stowarzyszenie Inicjatyw Lokalnych „Przyjazna Gmina Wolbrom”, Stowarzyszenie Profilaktyki Społecznej Homo -Homini w Wolbromiu, Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Wolbromiu.

4.1.2. *Kultura, sport i rekreacja*

Na terenie gminy działa Dom Kultury w Wolbromiu, pełniący funkcję animatora życia kulturalnego w mieście i gminie poprzez prowadzenie działalności w dziedzinie edukacji kulturalnej, folkloru i sztuki lokalnej. Dom Kultury w Wolbromiu organizuje liczne imprezy i wystawy o charakterze konkursowym, utrzymuje stały kontakt z twórcami ludowymi i zespołami obrzędowymi, a także jest organizatorem różnych imprez kulturalnych oraz cyklicznych zajęć skierowanych do dzieci i dorosłych. Na terenie gminy funkcjonuje ponadto Miejska Biblioteka w Wolbromiu wraz z filiami: w Dłużcu (siedziba w Załężu), Łobzowie oraz Wierzchowisku.

Tab.8. Wskaźniki dotyczące kultury i sztuki (działalność bibliotek, domów, ośrodków kultury i świetlic) w gminie Wolbrom. Opracowanie własne na podstawie danych Bank Danych Lokalnych GUS.

Wskaźniki	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Ludność na 1 placówkę biblioteczną	5849	5849	5892	5876	5869	-
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	165	166	165	144	133	-
Imprezy ogółem	-	88	-	136	156	166
Uczestnicy imprez	-	14750	-	29050	33650	39970
Zespoły artystyczne	-	3	-	4	6	8
Członkowie zespołów artystycznych	-	117	-	132	208	259
Koła (kluby)	-	3	-	21	23	22
Członkowie kół (klubów)	-	92	-	434	426	450

Dom Kultury w Wolbromiu organizuje imprezy w plenerze oraz w Sali Widowiskowej, wystawia spektakle i zaprasza gwiazdy muzyczne oraz grupy kabaretowe. Placówka prowadzi również największe w powiecie olkuskim kino liczące 380 miejsc, a także organizuje różnorodne zajęcia dodatkowe, warsztaty. W Domu Kultury działają liczne koła i sekcje, prowadzone są zajęcia plastyczne i teatralne, rytmika dla dzieci, nauka śpiewu i gry na instrumentach muzycznych. Na terenie placówki funkcjonują zespoły taneczne: ZPiT Wolbromiaczy, Mali Wolbromiaczy, Actus Animi i 7th Step oraz realizowane są projekty aktywizująco-integrujące skierowane do seniorów: Uniwersytet Trzeciego Wieku i „Nowe Horyzonty”.

Na terenie 26 wsi gminy Wolbrom działają koła gospodyń wiejskich (w Budzyniu, Brzozówce, Domaniewicach, Gołaczewach, Chełmie, Dłużcu, Chrzastowicach, Zasepcu, Zarzeczcu, Strzegowej, Łobzowie, Porębie Dzierżnej, Jeźówce, Kąpielach Wielkich, Sulisławicach, Wierzchowisku, Lgocie Wielkiej, Miechówce, Bożej Woli, Lgocie Wolbromskiej, Kąpiołkach, Załężu i Kalisiu). Koła Gospodyń Wiejskich to często jedyne organizacje, które podtrzymują życie społeczne we wsi oraz kultywują tradycję.

Tab.9. Wskaźniki dotyczące sportu i rekreacji w gminie Wolbrom. Opracowanie własne na podstawie danych Bank Danych Lokalnych GUS.

Wskaźniki	2008 rok	2010 rok	2012 rok
Kluby	4	6	7
Członkowie	224	344	381
Ćwiczący ogółem	171	293	379
Ćwiczący do lat 18 ogółem	104	192	276
Sekcje sportowe	4	7	9

W gminie funkcjonuje Zespół Basenów w Wolbromiu, który oprócz krytej pływalni posiada również saunę i siłownię. W sezonie letnim kryta pływalnia jest nieczynna, ale do dyspozycji mieszkańców pozostaje wtedy basen odkryty. Na terenie gminy Wolbrom działają ponadto różne kluby sportowe: Przebój Wolbrom, UKS JUDO Wolbrom, TKKF "JURA" Wolbrom (piłka siatkowa mężczyzn i kobiet), ŁLKS Jura Łobzów, LKS Pogoń Strzegowa, ULKS Skok Lgota Wolbromska, UKS Sokół Gołaczewy, Strumyk Zarzeczce, ULKS Trzy Buki Wierzchowisko.

4.2. Ochrona zdrowia

W gminie działają placówki medyczne, oferujące usługi w zakresie opieki zdrowotnej. Dostęp do podstawowych usług medycznych kształtuje się na stosunkowo dobrym poziomie.

Na terenie gminy funkcjonuje kilka podmiotów świadczących usługi medyczne, między innymi Miejsko-Gminne Centrum Medyczne WOL-MED, świadczące podstawową całodobową opiekę medyczną. W skład Centrum wchodzi Poradnie lekarza rodzinnego w Wolbromiu, Dłużcu, Łobzowie, Wierzchowisku i Zarzeczcu, a także poradnie specjalistyczne: kardiologiczna, dermatologiczna, neurologiczna, neurologii dziecięcej, chorób płuc, okulistyka, chirurgii urazowo-ortopedycznej, medycyny sportowej,

laryngologiczna oraz zdrowia psychicznego (psychiatra i psycholog). Centrum ponadto dysponuje laboratorium analitycznym oraz pracownikami: RTG, USG, EEG oraz kardiologiczną z badaniami echokardiograficznymi, holterami EKG i RR oraz bieżnią do prób wysiłkowych. Ponadto na terenie gminy funkcjonuje podstacja Zespołu Opieki Zdrowotnej w Olkuszu, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej REH-MED, Miejsko-Gminne Centrum Stomatologii Olkusz oraz poradnie specjalistyczne OREW Wolbrom (poradnia logopedyczna, psychologiczna i ośrodek rehabilitacji dziennej). Na terenie gminy działa 11 aptek oraz jeden punkt apteczny. W roku 2013 na jedną ogólnodostępną aptekę przypadało 2129 mieszkańców (GUS).

4.3. Rynek pracy i bezrobocie

Problem bezrobocia w powiecie olkuskim i gminie Wolbrom jest większy w porównaniu do sytuacji w kraju oraz województwie małopolskim. Atutem gospodarki w powiecie olkuskim jest dobrze rozwinięty przemysł, natomiast negatywnym aspektem jest wysoki udział długotrwale bezrobotnych.

Bezrobocie jest zjawiskiem trudnym do zmierzenia. Statystyki najczęściej odnoszą się do skali bezrobocia rejestrowanego (jawnego), ujmując w ten sposób tylko część osób pozostających bez pracy. Poważnym skutkiem bezrobocia jest ubożenie rodziny, które często prowadzi do narastania konfliktów i napięć między członkami rodziny oraz przyczynia się do powstawania patologii społecznych. Brak perspektyw zatrudnienia, szczególnie w przypadku bezrobotnych długoterminowych, powoduje degradację pozycji społecznej tych osób. Długotrwale bezrobocie często prowadzi do ubóstwa oraz marginalizacji społecznej.

W 2013 roku w rejestrze REGON wpisane były 2333 podmioty gospodarki narodowej, w tym w sektorze rolniczym – 49 podmiotów, w sektorze przemysłu i budownictwa – 536 podmiotów, pozostała działalność – 1748 podmiotów. Analizując strukturę firm według klas wielkości zatrudnienia, należy zauważyć zupełną dominację mikroprzedsiębiorstw. Zdecydowaną większość stanowią niewielkie podmioty gospodarcze, w których jest zatrudnionych 0-9 osób (2233 podmioty). W gminie dominującymi branżami gospodarki jest przemysł gumowy, produkcja podzespołów

samochodowych, elementów i instalacji elektrycznych oraz półfabrykatów stalowych. Dobrze rozwija się również handel prywatny i przetwórstwo rolno-spożywcze.

Tab.10. Podmioty gospodarki narodowej - wskaźniki. GUS. 2013 rok.

Wskaźniki - 2012 rok	Gmina Wolbrom	Powiat olkuski	Województwo małopolskie	Polska
Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tysięcy ludności	996	1036	1045	1057
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	12,7	13	12,3	12,1

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Olkuszu, w powiecie olkuskim stopa bezrobocia rejestrowanego na dzień 31 grudnia 2013 roku, wynosiła 15,3% i była wyższa od stopy bezrobocia rejestrowanego dla kraju (13,4%), była również wyższa od stopy bezrobocia rejestrowanego dla województwa małopolskiego (11,6%). W 2012 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie wyniósł 9,5% i był niższy od wartości tego wskaźnika dla powiatu olkuskiego – 10,3% (Bank Danych Lokalnych GUS). Według stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku zarejestrowanych było 7326 osób z powiatu olkuskiego. Większość zarejestrowanych bezrobotnych (77%) stanowiły osoby legitymujące się stażem pracy. Ponad połowę (57%) zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców powiatu w tym czasie stanowiły osoby długotrwale bezrobotne, natomiast 20% zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby poniżej 25 roku życia. Czas poszukiwania pracy wpływa na szanse bezrobotnych na szybko zmieniającym się rynku pracy. W grupie bezrobotnej młodzieży przeważają osoby pozostające bez zatrudnienia w okresie od 6-12 miesięcy.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu zarejestrowanych było 1608 osób powyżej 50 roku życia, co stanowi 21,9% ogółu zarejestrowanych oraz 3214 osób bez wykształcenia średniego (43,9% ogółu zarejestrowanych). Ponad jedna czwarta zarejestrowanych bezrobotnych (27%) nie posiadała kwalifikacji zawodowych, natomiast 3,2% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby niepełnosprawne. W ciągu roku od 2012 do 2013 roku największy wzrost w liczbach ogólnych wystąpił w gminach Olkusz, Wolbrom i Trzyciąż.

Na koniec grudnia 2013 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu zarejestrowanych były 1323 osoby bezrobotne z terenu gminy Wolbrom, co stanowiło 18,5% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców powiatu olkuskiego. Wśród bezrobotnych mieszkańców gminy Wolbrom, zarejestrowanych było 666 kobiet oraz 148 osób z prawem do zasiłku. Osoby bezrobotne z terenu gminy Wolbrom mogą uzyskać pomoc w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wolbromiu oraz Powiatowym Urzędzie Pracy w Olkuszu.

4.4. Wykluczenie społeczne

Ubóstwo, bezrobocie, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba są najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolbromiu.

Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines. Z powodu podejmowania prac dorywczych i potrzeby oszczędzania, takie osoby nie uczestniczą czynnie w życiu społecznym ani nie korzystają z dóbr kulturowych. Do grup szczególnie zagrożonych ubóstwem można zaliczyć rodziny, w których członkowie utrzymują się z niezarobkowych źródeł, innych niż renta czy emerytura. Utrwalanie się biedy powoduje zmianę stylu życia rodziny oraz przyczynia się do powstania wielu niekorzystnych zjawisk, jak: zaniedbania w opiece i wychowaniu, alkoholizm, przemoc w rodzinie, przestępczość.

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą liczyć na pomoc Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w tym w formie świadczeń pieniężnych (zasiłek celowy, zasiłek okresowy, zasiłek stały, zasiłek celowy specjalny). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy również pomoc rzeczową i finansową oraz pomoc o charakterze niepieniężnym, do której zaliczyć można pracę socjalną, opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, sprawienie pogrzebu, zapewnienie schronienia, odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, dożywianie dzieci, gorący posiłek.

Tab.11. Powody przyznania pomocy społecznej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolbromiu. Tabela przedstawia odsetek klientów pomocy społecznej korzystających z pomocy z różnych powodów (na podstawie danych o rzeczywistej liczbie osób w rodzinach objętych pomocą społeczną). Opracowanie własne na podstawie Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych.

Powody przyznania pomocy społecznej	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Ubóstwo	60%	54%	50%	52%
Bezrobocie	59%	55%	56%	57%
Niepełnosprawność	39%	38%	38%	36%
Długotrwała lub ciężka choroba	38%	34%	36%	33%
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	46%	48%	59%	64%
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15%	14%	17%	19%
Wielodzietność	3%	2%	2%	2%
Alkoholizm	5%	4%	5%	2%
Narkomania	0%	0%	0%	0%
Bezdomność	0,5%	0%	1%	1%
Przemoc w rodzinie	3%	3%	3%	3%
Sieroctwo	0,5%	1%	1%	1%
Zdarzenie losowe	2%	0%	3%	0%
Sytuacja kryzysowa	0%	0%	0%	0%

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej w latach 2010-2013 było ubóstwo, bezrobocie, bezradność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność oraz długotrwała i ciężka choroba. Poniższa tabela przedstawia wybrane statystyki dotyczące środków finansowych na wydatki w zakresie pomocy społecznej. Poniższa tabela przedstawia statystyki dotyczące liczby mieszkańców przypadających na jednego pracownika socjalnego.

Tab.12. Liczba mieszkańców przypadająca na jednego pracownika socjalnego zatrudnionego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej Wolbromiu. Źródło: Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych.

Liczba mieszkańców przypadających na 1 pracownika socjalnego	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
	1964	1808	1806	1952

Osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej mogą skorzystać w wielu różnych form pomocy świadczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolbromiu. Poniższa tabela przedstawia wybrane statystyki dotyczące pomocy w zakresie dożywiania.

Tab.13. Statystyki dotyczące pomocy w zakresie dożywiania. Opracowanie własne na podstawie Internetowego Obserwatora Statystyk Społecznych.

Pomoc w zakresie dożywiania	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Wskaźnik pomocy w zakresie dożywiania - liczba osób objętych pomocą państwa w zakresie dożywiania w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.	19	19	16	17
Udział dzieci (do 7 roku życia) w liczbie wszystkich osób objętych pomocą państwa w zakresie dożywiania.	11%	10%	19%	24%
Udział dzieci w wieku szkolnym (uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej) w liczbie wszystkich osób objętych pomocą państwa w zakresie dożywiania.	89%	90%	81%	76%

Według danych Banku Danych Lokalnych GUS w 2012 roku w gminie Wolbrom istniało ogółem 7505 mieszkań (w mieście – 3302 mieszkania), w tym 7315 mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 6895 mieszkań – ustęp spłukiwany, 6600 mieszkań – łazienkę, 5801 mieszkań – centralne ogrzewanie, 4008 mieszkań – gaz sieciowy. W 2012 roku w budownictwie indywidualnym oddano do użytkowania 43 mieszkania o łącznej powierzchni 7308 m² oraz 75 budynków, w tym 40 budynków mieszkalnych o łącznej powierzchni 6908 m². Zdecydowaną większość budynków oddanych do użytkowania w 2012 roku stanowiły budynki jednorodzinne (39).

W Wolbromiu funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy będący placówką pobytu dziennego przeznaczoną dla osób przewlekle chorych psychicznie, które nie wymagają leczenia szpitalnego oraz osób upośledzonych umysłowo. Do zadań

Środowiskowego Domu Samopomocy należy podtrzymywanie dobrej kondycji psychofizycznej i rozwijanie umiejętności uczestników umożliwiających jak najbardziej samodzielne życie. W placówce prowadzona jest terapia zajęciowa, treningi, poradnictwo psychologiczne, rehabilitacja ruchowa oraz zapewniona jest opieka pielęgnarska.

4.5. Zagrożenia współczesnej rodziny

W gminie Wolbrom istnieją rodziny z problemami wychowawczymi oraz takie, w których występuje przemoc w rodzinie.

Zgodnie z art.16 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka rodzina jest naturalną podstawową komórką społeczną³, spełniającą wiele funkcji w społeczeństwie. Obecnie zagrożeniem dla stabilizacji życia rodzinnego w Polsce są trudności na rynku pracy i problemy finansowe. Bezrobocie głównych żywicieli rodziny, trwałe ubóstwo mogą przyczynić się do wystąpienia szeregu niekorzystnych zjawisk, jak przemoc w rodzinie, przestępczość, alkoholizm, niedożywienie dzieci, brak należytej opieki i działań wychowawczych, choroby somatyczne i psychiczne.

Znaczny odsetek klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wolbromiu korzysta z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej i prowadzenia gospodarstwa domowego. Wśród odbiorców pomocy społecznej znaczny odsetek rodzin stanowią rodziny niepełne oraz wielodzietne. Poniższa tabela przedstawia wybrane statystyki dotyczące osób objętych pomocą społeczną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolbromiu w latach 2010-2013.

³ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka

Tab. 14. Wybrane statystyki dotyczące osób objętych pomocą społeczną przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolbromiu w latach 2010-2013. Źródło: Internetowy Obserwator Statystyk Społecznych.

Typy rodzin korzystających z pomocy – liczba rodzin	2010 rok	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Udział osób korzystających z pomocy społecznej w liczbie ludności ogółem - na podstawie danych o rzeczywistej liczbie osób w rodzinach objętych pomocą społeczną (świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i własnych bez względu na rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).	6,8%	6%	6%	6,3%
Wskaźnik pomocy społecznej udzielonej rodzinom niepełnym - udział rodzin niepełnych objętych pomocą w liczbie wszystkich rodzin, którym udzielono pomocy.	44,5%	33,3%	31,4%	32,8%
Wskaźnik pomocy społecznej udzielonej rodzinom wielodzietnym - udział rodzin wielodzietnych (3 dzieci i więcej) objętych pomocą w liczbie wszystkich rodzin, którym udzielono pomocy.	27,8%	24,1%	24,5%	28,5%
Wskaźnik pomocy społecznej udzielonej rodzinom emerytów i rencistów - udział rodzin emerytów i rencistów objętych pomocą w liczbie wszystkich rodzin, którym udzielono pomocy.	25,6%	20,1%	23,4%	23,7%

Na terenie gminy występuje problem przemocy w rodzinie. W związku z procedurą „Niebieskie Karty” w 2010 roku Komisariat Policji w Wolbromiu przeprowadził ogółem 72 interwencje (50 interwencji w mieście oraz 22 interwencje na wsiach). Ofiarami przemocy domowej były 152 osoby, w tym 79 kobiet, 8 mężczyzn, 37 małoletnich do 13 roku życia oraz 28 małoletnich w wieku 13-18 lat. Sprawcami przemocy domowej byli w przeważającej mierze mężczyźni (70 osób), jedna kobieta oraz jedna osoba nieletnia. 51 sprawców znajdowało się pod wpływem alkoholu.

W gminie realizowany jest Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wolbromiu. W gminie funkcjonuje również Zespół Interdyscyplinarny, w skład którego wchodzi: pedagog, przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciele Komisariatu Policji w Wolbromiu, pielęgniarka środowiskowa oraz kuratorzy zawodowi Sądu Rejonowego w Olkuszu. Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy diagnozowanie problemu przemocy domowej, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, informowanie

o miejscach, w których można uzyskać pomoc w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie, tworzenie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzenie profilaktyki, uświadamianie mieszkańców na temat zagrożeń problemem przemocy w rodzinie oraz podnoszenie kwalifikacji osób pomagającym rodzinom, w których występuje przemoc. Przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wolbromiu od 2010 roku działa Punkt Informacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, w którym porad udzielają prawnik, psycholog oraz pracownik socjalny. Zadaniem Punktu Informacyjnego jest udzielanie porad, wskazówek oraz wsparcie osób uwikłanych w mechanizm przemocy. Ponadto w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Wolbromiu funkcjonuje grupa wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie. Gmina nie posiada w swoim zasobie mieszkań chronionych, co wskazuje na potrzebę ich utworzenia w przyszłości.

W Wolbromiu funkcjonuje ponadto Ochronka „Betlejem” prowadzona przez Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus. Placówka pełni zadania świetlicy środowiskowej z elementami placówki profilaktyczno-wychowawczej. Celem Ochronki jest wspieranie dziecka i towarzyszenie mu w rozwoju. Obecnie pod opieką Ochronki znajduje się 30 dzieci w wieku od 6 do 16 lat.

4.6. Uzależnienia od substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych występuje wśród mieszkańców gminy Wolbrom, na terenie gminy prowadzone są działania, których celem jest przeciwdziałanie temu zjawisku.

Alkoholizm jest chorobą spowodowaną nadużywaniem napojów alkoholowych, z którą wiążą się nie tylko konsekwencje zdrowotne dla uzależnionej osoby, ale również stanowi ona problem socjalny i przyczynia się do występowania patologii społecznych. Niepokojące jest zjawisko stałego obniżania się granicy wieku inicjacji alkoholowej młodzieży.⁴ Zjawisko alkoholizmu jest ściśle powiązane z występowaniem

⁴ Minkiewicz A. (2001) Patologia społeczna. W: Kurzynowski A. (red.), *Polityka społeczna*. Warszawa: Instytut Gospodarstwa Społecznego SGH, s. 291-292.

przestępczości, wypadkami w pracy oraz wypadkami drogowymi. Nadużywanie alkoholu przez któregoś z rodziców osłabia więzi rodzinne i skutkuje występowaniem dysfunkcji w pełnieniu ról rodzicielskich.

Tab. 15 Szacunkowa liczba osób uzależnionych i współuzależnionych na terenie gminy Wolbrom obliczona na podstawie danych szacunkowych podanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu	2 % populacji	468 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	4 % populacji	937 dzieci
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (żona, rodzice)	4 % populacji	937 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	1170-1640 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach alkoholowych	2/3 osób dorosłych i 2/3 dzieci z tych rodzin	Około 1300 osób

Problem nadużywania alkoholu występuje w gminie Wolbrom, istnieją ośrodki i instytucje, oferujące specjalistyczną pomoc, z której mogą korzystać osoby z problemami alkoholowymi. W gminie realizowany jest Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Wolbrom oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Wolbrom. W gminie funkcjonuje Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy. W Punkcie udzielana jest pomoc w formie poradnictwa specjalistycznego w zakresie terapii uzależnień, psychoterapii współuzależnienia oraz motywowania do podjęcia terapii. Ponadto prowadzone są w gminie grupy wsparcia dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych. Poniższa tabela przedstawia wybrane statystyki dotyczące działań podejmowanych w ramach realizacji programów przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii.

Tab.16. Działania podejmowane w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Zapobiegania Narkomanii. Źródło: sprawozdania z realizacji programów.

Działania mające na celu przeciwdziałanie uzależnieniom	2011 rok	2012 rok	2013 rok
Liczba wniosków, które wpłynęły do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	55 wniosków, w tym 30 wniosków z Komisariatu Policji w Wolbromiu, 8 wniosków z Sądu Rejonowego w Olkuszu, 10 wniosków od osób prywatnych, 4 wnioski z MOPS	43 wnioski, w tym 16 wniosków z Komisariatu Policji w Wolbromiu, 2 wnioski z Sądu Rejonowego w Olkuszu, 16 wniosków od osób prywatnych, 5 wniosków z MOPS, 2 wnioski od kuratorów sądowych	38 wniosków, w tym 17 wniosków z Komisariatu Policji w Wolbromiu, 3 wnioski z Sądu Rejonowego w Olkuszu, 12 wniosków od osób prywatnych, 5 wniosków z MOPS, 1 wniosek z Prokuratury
Liczba wniosków o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego skierowanych do Sądu Rejonowego w Olkuszu	22	10	28
Liczba opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	28	21	22
Liczba osób uczęszczających na grupę edukacyjną dla uzależnionych	Okolo 30	Okolo 30	Okolo 30
Liczba osób uczęszczających na grupę o charakterze pogłębionym dla osób po leczeniu podstawowym	Okolo 50	Okolo 50	Okolo 50
Liczba osób korzystających z zajęć dla osób współuzależnionych oraz ofiar przemocy	Okolo 15	Okolo 10	Okolo 10
Liczba osób uczestnicząca w wyjeździe dla osób uzależnionych i ich rodzin „Jasnogórski zlot AA”	53	53	78
Liczba osób biorąca udział w 2-3 dniowych wyjazdowych obozach terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych	16	32	25

W ramach realizacji gminnych programów realizowana jest ponadto profilaktyka w szkołach, między innymi realizowana jest kampania „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, program profilaktyczny „Archezja”, „Nie piję, nie palę, nie biorę, to mój wybór”, kampania „Postaw na rodzinę”, warsztaty dla nauczycieli i uczniów w programie „ARION”. Co roku organizowana jest Wigilia dla uczestników grupy terapeutycznej.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest użyteczną i coraz powszechniej stosowaną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Metoda ta łączy analizę wnętrza, jak i otoczenia organizacji oraz badanie szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizie SWOT poddawane są nie tylko przedsiębiorstwa, ale również powiaty oraz gminy. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Przedstawione poniżej czynniki obejmują mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia. W analizie odnoszono się do szeroko rozumianych kwestii społecznych w gminie Wolbrom.

Mocne Strony

- Dobre rozpoznanie przez władze lokalne i instytucje istniejących problemów społecznych w gminie
- Działalność organizacji pozarządowych
- Dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna, sportowa i kulturalna
- Atrakcyjne położenie oraz potencjał gospodarczy i turystyczny
- Życie kulturalno-oświatowe oraz ciekawe inicjatywy adresowane do mieszkańców
- Dostateczny dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej
- Koalicja ds. Przemocy
- Koalicja ds. Budowy Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną
- Ochronka „Betlejem” przy Stowarzyszeniu Sióstr Karmelitanek
- Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przemocy
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy OREW
- Funkcjonowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie
- Środowiskowy Dom Samopomocy

Słabe Strony

- Niekorzystna struktura demograficzna, znaczny odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym.
- Ujemny przyrost naturalny.
- Problem występowania długotrwałego bezrobocia, bezrobocia wśród młodych mieszkańców oraz dziedziczenia bezrobocia
- Niewielki odsetek mieszkańców angażujący się w wolontariat
- Niewystarczająca liczba mieszkań socjalnych i chronionych w gminie
- Niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu skierowana do seniorów
- Niewłaściwa koordynacja przepływu informacji między placówkami, których działanie dotyczy rozwiązywania problemów społecznych
- Niewystarczająca promocja działań podejmowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolbromiu oraz innych instytucji i organizacji pomocowych
- Brak monitoringu i ewaluacji podejmowanych działań pomocowych

Szanse

- Wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych
- Wzrost dochodów mieszkańców gminy
- Dalszy rozwój oferty sportowej i kulturalnej
- Wzrost zaangażowania mieszkańców w działania w ramach wolontariatu
- Dalszy rozwój oferty edukacyjnej oraz dostosowywanie jej do zapotrzebowania rynku pracy
- Promocja gminy, działania wspierające przedsiębiorczość mieszkańców oraz rozwój turystyki
- Dostępność środków unijnych
- Wzrost ułatwień w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej
- Dalszy rozwój trzeciego sektora, działającego na terenie gminy
- Rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą

Zagrożenia

- Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień
- Niespójność przepisów prawa i trudności w jego interpretacji
- Rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych
- Negatywne postawy wynikające z zaniku wzorców wychowawczych
- Zmniejszenie się środków na realizowanie działań pomocy społecznej, przy jednoczesnym wzroście zadań oraz niewielkim wzroście zatrudnienia
- Nasilanie się zjawiska przemocy w rodzinie
- Ubożenie części mieszkańców gminy, przyczyniające się do bezdomności, uzależnienia od alkoholu i narkotyków oraz innych patologii społecznych

6. Założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020

Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w gminie Wolbrom przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w gminie. Priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie gminy powinny być: przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji społecznych, wspieranie działań na rzecz ochrony dzieci i młodzieży, stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz rozwijanie kapitału społecznego mieszkańców.

Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020 brzmi:

Gmina Wolbrom gminą zapewniającą mieszkańcom warunki do osobistego rozwoju, skutecznie przeciwdziałającą marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez sprawny system pomocy społecznej.

Powyższe hasło jest wyrazem potrzeby wypracowania wspólnej wizji wszystkich instytucji działających na terenie gminy. Cele szczegółowe oraz wynikające z nich kierunki działań stanowią uszczegółowienie misji oraz mają przyczynić się do rozwiązania problemów społecznych istniejących w gminie. W Strategii zostały również określone cele strategiczne oraz wynikające z nich kierunki działań.

Poniższy schemat przedstawia cel główny oraz cele strategiczne wyznaczające kierunki działań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020.

MISJA

Gmina Wolbrom gminą zapewniającą mieszkańcom warunki do osobistego rozwoju, skutecznie przeciwdziałającą marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez sprawny system pomocy społecznej.

I CEL STRATEGICZNY

Zintegrowana polityka społeczna

II CEL STRATEGICZNY

Skuteczny system opieki nad rodziną

III CEL STRATEGICZNY

Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Realizacja wizji opierać się będzie na realizacji celów strategicznych. Poniżej przedstawiono cele szczegółowe przypisane celom strategicznym.

I CEL STRATEGICZNY
Zintegrowana polityka społeczna

Jednym z kluczowych zadań polityki społecznej w gminie Wolbrom jest dalsza integracja współpracy wszystkich instytucji działających w tym obszarze.

I CEL SZCZEGÓŁOWY
Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na cele społeczne

Kierunki działań:

1. Prowadzenie systematycznego monitoringu problemów społecznych oraz analizy istniejących zasobów.
2. Prowadzenie analiz dotyczących efektywności, skuteczności oraz trafności udzielanej pomocy.
3. Kontynuowanie działań w zakresie ustawicznego kształcenia kadr.
4. Opracowywanie i realizowanie programów i projektów mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych.

II CEL SZCZEGÓŁOWY
Budowanie szerokiego partnerstwa społecznego

Kierunki działań:

1. Informowanie mieszkańców na temat planowanych oraz prowadzonych działań poprzez umieszczanie treści dokumentów na stronach internetowych samorządu, instytucji samorządowych i w środkach masowego przekazu, a w szczególności prasie lokalnej.
2. Realizacja Programu Współpracy Gminy Wolbrom z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
3. Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych.

4. Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie.
5. Rozpowszechnianie informacji na temat dostępnych w gminie form pomocy.

II CEL STRATEGICZNY

Skuteczny system opieki nad rodziną

Kluczowym zadaniem polityki społecznej w gminie Wolbrom jest rozwijanie skutecznego systemu opieki nad rodziną i dzieckiem oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie.

I CEL SZCZEGÓŁOWY

Skuteczny system opieki nad rodziną i dzieckiem

Kierunki działań:

1. Opracowanie i realizacja Gminnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Wolbrom.
2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych poprzez dalszy rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz prowadzenie pracy socjalnej.
3. Realizacja programów dożywiania oraz wsparcia materialnego dla rodzin najuboższych.
4. Zabezpieczenie zatrudnienia asystenta rodziny.
5. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej.
6. Rozwój placówek wsparcia dziennego oraz świetlic socjoterapeutycznych i wiejskich.
7. Systematyczna współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami.
8. Rozwijanie i wspieranie sektora organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży.

II CEL SZCZEGÓŁOWY

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Kierunki działań:

1. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wolbromiu.
2. Wspieranie działań mających na celu prawidłowe funkcjonowanie grup wsparcia i samopomocy.
3. Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego.

III CEL STRATEGICZNY

Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Istotnym zadaniem jest integracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, pobudzanie i wspieranie aktywności osób niepełnosprawnych, starszych, bezrobotnych, uzależnionych, a także zapewnianie tym grupom dostępu do aktywnego uczestnictwa społecznego i kulturalnego w życiu społeczeństwa.

I CEL SZCZEGÓŁOWY

Integracja zawodowa osób bezrobotnych, łagodzenie skutków bezrobocia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunki działań:

1. Monitorowanie sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Olkuszu.
2. Zatrudnianie w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, praktyk i staży we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Olkuszu.
3. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.
4. Rozwój form wsparcia sprzyjających tworzeniu osobistego potencjału zatrudnienia osób bezrobotnych w trudnej sytuacji socjalno-bytowej i ich rodzin.
5. Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.
6. Podejmowanie działań pobudzających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców.
7. Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.
8. Wzrost dostępu do lokali mieszkalnych dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością, w tym ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez utworzenie mieszkań chronionych.

II CEL SZCZEGÓŁOWY

Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz starszych

Kierunki działań:

1. Stworzenie możliwości do pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, między innymi w ramach rozwijania prac społecznie użytecznych oraz poprzez promocję wolontariatu.
3. Wsparcie dla osób starszych i chorych poprzez pomoc w tworzeniu warunków dla funkcjonowania grup samopomocowych, np. kluby seniora.
4. Zintegrowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób starszych i niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.
5. Współpraca z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier architektonicznych, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej.
6. Wspieranie działań sprzyjających solidarności międzypokoleniowej oraz tworzenie warunków do pobudzania aktywności osób starszych w społeczności lokalnej.

III CEL SZCZEGÓŁOWY

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Kierunki działań:

1. Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Wolbrom oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wolbrom.
2. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.
3. Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym.
4. Organizowanie i finansowanie, we współpracy z placówkami leczenia uzależnień, różnych form pracy uzupełniającej proces terapeutyczny organizowanych poza podstawowym procesem leczenia.
5. Wspieranie działań mających na celu powstawanie i funkcjonowanie grup wsparcia i samopomocy.

7. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020 nie stanowi zbioru zamkniętego, wraz z rozpoznawanymi potrzebami możliwe jest projektowanie nowych przedsięwzięć, będących odpowiedzią na aktualne wyzwania. W okresie czasu, który obejmuje Strategia, wdrażane i realizowane będą, w zależności od potrzeb, programy i projekty dotyczące poszczególnych obszarów problemów społecznych, między innymi wspierania osób niepełnosprawnych, aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych, wspierania rodzin i dzieci, wzmocnienia kapitału społecznego mieszkańców oraz integracji działań wszystkich instytucji.

Strategia jest dokumentem programującym życie społeczności lokalnej, dlatego też w sposób zamierzony została sformułowana na takim poziomie ogólności, aby była elastyczna i stwarzała możliwość dostosowywania realizowanych w oparciu o nią działań do zmieniających się zjawisk i problemów społecznych oraz zmian przepisów prawa, które wyznaczają obszary interwencji w polityce społecznej.

7.1. Monitoring i ewaluacja Strategii

Monitorowanie realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych planowane jest poprzez okresową ocenę stopnia osiągnięcia określonych kierunków priorytetowych i stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Za wykonywanie zbiorczych sprawozdań, gromadzenie i upowszechnianie zbiorczych danych z zakresu monitorowania stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych odpowiedzialny jest Zespół ds. Strategii i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom. Zadaniem Zespołu jest nadzór nad wdrażaniem Strategii, koordynowanie działań związanych z realizacją Strategii oraz opracowywanie i zgłaszanie propozycji zmian, które należy wprowadzić w Strategii. Za realizację wyżej wymienionych działań największą odpowiedzialność przejmuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wolbromie.

Monitorowanie realizacji zadań Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych planowane jest poprzez corocznie składane przez Zespół sprawozdanie z realizacji zadań wynikających z obowiązującej Strategii w terminie do 30 czerwca.

7.2. Źródła finansowania

Zakłada się, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020 będą: budżet Państwa, budżet gminy Wolbrom, środki celowe funduszy krajowych, fundusze Unii Europejskiej oraz inne źródła. Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach budżetowych lub zaplanowane w wieloletniej prognozie finansowej.

8. Harmonogram Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom na lata 2014-2020

I CEL STRATEGICZNY Zintegrowana polityka społeczna					
I CEL SZCZEGÓŁOWY Zwiększenie wykorzystania środków i zasobów na cele społeczne					
Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Prowadzenie systematycznego monitoringu problemów społecznych oraz analizy istniejących zasobów.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Czy została przygotowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ocena zasobów pomocy społecznej?	Tak	Bez kosztów z Budżetu Gminy
2. Prowadzenie analiz dotyczących efektywności, skuteczności oraz trafności udzielanej pomocy.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych.	Czy zostało przygotowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej sprawozdanie z działalności Ośrodka?	Tak	Budżet Gminy
			Czy zostało przygotowane sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego?	Tak	
			Czy zostało przygotowane sprawozdanie z realizacji Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii?	Tak	
3. Kontynuowanie działań w zakresie ustawicznego kształcenia kadr.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta i Gminy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe	Liczba szkoleń, w których brali udział pracownicy instytucji Liczba uczestników tych szkoleń	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
4. Opracowywanie i realizowanie programów i projektów mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zrealizowanych programów	Wzrost	Budżet Gminy, Fundusze unijne
			Liczba uczestników	Wzrost	

I CEL STRATEGICZNY Zintegrowana polityka społeczna

II CEL SZCZEGÓŁOWY Budowanie szerokiego partnerstwa społecznego

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Informowanie mieszkańców na temat planowanych oraz prowadzonych działań poprzez umieszczanie treści dokumentów na stronach internetowych samorządu, instytucji samorządowych i w środkach masowego przekazu, a w szczególności prasie lokalnej.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta i Gminy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Lokalne Media	Liczba dokumentów, sprawozdań, strategii, programów umieszczanych na stronach internetowych oraz publikowanych w prasie lokalnej	Wzrost	Bez kosztów z Budżetu Gminy
2. Realizacja programu współpracy Gminy Wolbrom z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta i Gminy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe	Liczba organizacji, z którymi została podpisana umowa Liczba projektów aktów prawa miejscowego stanowionych przez Radę Miejską w Wolbromiu, konsultowanych przez organizacje pozarządowe	Wzrost	Budżet Gminy
3. Podejmowanie działań mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i włączanie ich w rozwiązywanie lokalnych problemów, m.in. poprzez prowadzenie konsultacji społecznych, kampanii informacyjnych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Organizacje Pozarządowe	Liczba inicjatyw mających na celu pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców Liczba przeprowadzanych przez gminę konsultacji społecznych z mieszkańcami	Wzrost	Budżet Gminy
4. Podejmowanie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Organizacje Pozarządowe, Placówki Oświatowe	Liczba osób zainteresowanych wolontariatem	Wzrost	Budżet Gminy
5. Rozpowszechnianie informacji na temat dostępnych w gminie form pomocy.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Organizacje Pozarządowe, Lokalne Media	Liczba przeprowadzanych wśród mieszkańców akcji informacyjnych	Wzrost	Budżet Gminy

II CEL STRATEGICZNY Skuteczny system opieki nad rodziną
I CEL SZCZEGÓŁOWY Skuteczny system opieki nad rodziną i dzieckiem

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Opracowanie i realizacja Gminnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Wolbrom.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Placówki Oświatowe, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Organizacje Pozarządowe	Zgodne ze wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań ujętymi w GSOndiR	Zgodnie z założeniami ujętymi w GSOndiR	Budżet Gminy, Budżet Państwa, środki pozabudżetowe
2. Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych poprzez dalszy rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz prowadzenie pracy socjalnej.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zorganizowanych warsztatów Liczba uczestników tych warsztatów	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
3. Realizacja programów dożywiania oraz wsparcia materialnego dla rodzin najuboższych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Instytucje Kościelne, Organizacje Pozarządowe	Liczba rodzin korzystających ze wsparcia materialnego Liczba osób korzystających z programów dożywiania, w tym liczba dzieci	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy, Budżet Państwa
4. Zabezpieczenie zatrudnienia asystenta rodziny.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny	Wzrost	Budżet Gminy
5. Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwijanie oferty sportowej i kulturalnej.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Dom Kultury, Kluby Sportowe, Biblioteka Publiczna oraz Filie, Organizacje Pozarządowe, Instytucje Kościelne	Liczba i rodzaj zajęć, wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i kulturowych Liczba uczestników zajęć i wydarzeń	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
6. Rozwój placówek wsparcia dziennego oraz świetlic socjoterapeutycznych i wiejskich.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Urząd Miasta i Gminy	Liczba dzieci korzystających z zajęć w świetlicach	Wzrost	Budżet Gminy
7. Systematyczna współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe	Liczba placówek oświatowych, z którymi współpracuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	-	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom w latach 2014-2020

<p>8. Rozwijanie i wspieranie sektora organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci i młodzieży.</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Organizacje Pozarządowe</p>	<p>Liczba wspieranych organizacji pozarządowych</p>	<p>Wzrost</p>	<p>Budżet Gminy</p>
--	---	---	---	---------------	---------------------

II CEL STRATEGICZNY Skuteczny system opieki nad rodziną

II CEL SZCZEGÓŁOWY Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
<p>1. Realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Wolbromiu (PPPwRiOOPwR).</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Urząd Miasta i Gminy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, Placówki Oświatowe, Placówki Służby Zdrowia, Policja, Straż Miejska, Sąd Rodzinny, Kuratorzy Sądowi, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Organizacje Pozarządowe</p>	<p>Zgodne ze wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań ujętymi w PPPwRiOOPwR</p>	<p>Zgodnie z założeniami PPPwRiOOPwR</p>	<p>Budżet Gminy, Programy Rządowe, Środki własne instytucji i organizacji, dodatkowe środki</p>
<p>2. Wspieranie działań mających na celu prawidłowe funkcjonowanie grup wsparcia i samopomocy.</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<p>Liczba grup wsparcia i samopomocy Liczba uczestników grup wsparcia i samopomocy</p>	<p>Wzrost Wzrost</p>	<p>Budżet Gminy</p>
<p>3. Tworzenie warunków dla prawidłowego funkcjonowania systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Zespół Interdyscyplinarny, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Liczba założonych „Niebieskich Kart” Liczba zakończonych „Niebieskich Kart”</p>	<p>Spadek Wzrost</p>	<p>Budżet Gminy</p>

III CEL STRATEGICZNY Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

I CEL SZCZEGÓŁOWY Integracja zawodowa osób bezrobotnych, łagodzenie skutków bezrobocia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Monitorowanie sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin we współpracy z PUP w Olkuszu.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu	System monitorowania sytuacji osób bezrobotnych i ich rodzin Liczba bezrobotnych, w tym liczba bezrobotnych kobiet, bezrobotnych długoterminowych, bez wykształcenia średniego, poniżej 25 r.ż., niepełnosprawnych	-	Budżet Gminy, Fundusz Pracy
2. Zatrudnianie w ramach robót publicznych, prac interwencyjnych, prac społecznie użytecznych, praktyk i staży we współpracy z PUP w Olkuszu.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu, Pracodawcy, Placówki Oświatowe	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach, stażach, pracach społecznie użytecznych Liczba szkoleń, staży, prac społecznie użytecznych	Wzrost Wzrost	Fundusze unijne, Fundusz Pracy, Budżet Gminy,
3. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu, Organizacje Pozarządowe, Pracodawcy	Liczba programów Liczba uczestników programów	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy, Fundusze unijne
4. Rozwój form wsparcia sprzyjających tworzeniu osobistego potencjału zatrudnienia osób bezrobotnych w trudnej sytuacji socjalno-bytowej i ich rodzin.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu, Organizacje Pozarządowe	Liczba osób bezrobotnych korzystających z różnych form wsparcia	Wzrost	Budżet Gminy
5. Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, stażach, organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu	Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy uczestniczących w szkoleniach, stażach, robotach publicznych, pracach interwencyjnych oraz pracach społecznie użytecznych	Wzrost	Budżet Gminy
6. Podejmowanie działań pobudzających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy w Olkuszu	Liczba szkoleń Liczba uczestników szkoleń	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
7. Rozwój pracy socjalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, między innymi, w oparciu o zawieranie i realizowanie kontraktów socjalnych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba realizowanych kontraktów socjalnych	Wzrost	Budżet Gminy

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom w latach 2014-2020

8. Wzrost dostępu do lokali mieszkalnych dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością, w tym ofiar przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez utworzenie mieszkań chronionych	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Urząd Miasta i Gminy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba lokali mieszkalnych przeznaczonych dla grup zagrożonych bezdomnością Liczba utworzonych mieszkań chronionych	Wzrost	Budżet Gminy
--	--	---	--	--------	--------------

III CEL STRATEGICZNY Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

II CEL SZCZEGÓŁOWY Integracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych oraz starszych

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca Oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
1. Stworzenie możliwości do pełnej rehabilitacji leczniczej, psychologicznej i społecznej osób niepełnosprawnych.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Placówki Oświatowe, Organizacje Pozarządowe, Warsztaty Terapii Zajęciowej, OREW	Liczba świadczeniobiorców rehabilitacji leczniczej i psychologicznej Liczba godzin zajęć rozwijających i podtrzymujących umiejętności samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnością	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
2. Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych dla osób starszych i niepełnosprawnych, między innymi w ramach rozwijania prac społecznie użytecznych oraz poprzez promocję wolontariatu.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba usług opiekuńczych Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
3. Wsparcie dla osób starszych i chorych poprzez pomoc w tworzeniu warunków dla funkcjonowania grup samopomocowych, np. kluby seniora.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy	Liczba grup samopomocowych dla osób starszych i chorych Liczba uczestników grup samopomocowych	Wzrost Wzrost	Budżet Gminy
4. Zintegrowanie działań instytucji i organizacji pozarządowych na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób starszych i niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Organizacje Pozarządowe	Liczba wspólnie zrealizowanych projektów na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów osób starszych i niepełnosprawnych	Wzrost	Budżet Gminy
5. Współpraca z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie likwidacji barier funkcjonalnych, w szczególności w obiektach użyteczności publicznej.	Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii	PFRON, Urząd Miasta i Gminy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, PCPR, Placówki Oświatowe, Placówki Służby Zdrowia, Organizacje Pozarządowe	Liczba zlikwidowanych barier funkcjonalnych	Wzrost	PFRON, Budżet Gminy, Fundusze unijne, środki prywatne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wolbrom w latach 2014-2020

<p>6. Wspieranie działań sprzyjających solidarności międzypokoleniowej oraz tworzenie warunków do pobudzania aktywności osób starszych w społeczności lokalnej.</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Urząd Miasta i Gminy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje Pozarządowe</p>	<p>Liczba wspieranych inicjatyw Liczba osób starszych biorących udział w tych inicjatywach</p>	<p>Wzrost</p>	<p>Budżet Gminy</p>
--	---	---	---	---------------	---------------------

III CEL STRATEGICZNY Integracja społeczna i zawodowa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

III CEL SZCZEGÓŁOWY Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Kierunki działań	Okres realizacji	Jednostka realizująca oraz partnerzy realizacji	Wskaźniki monitorujące (roczne)	Prognoza	Źródła finansowania
<p>1. Realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Wolbrom oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wolbrom (PPRPAGW oraz PPNGW).</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Urząd Miasta i Gminy, Policja, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Straż Miejska, Dom Kultury, Placówki Oświatowe, Kluby Sportowe i Organizacje Młodzieżowe, Placówki Służby Zdrowia, Organizacje Pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna</p>	<p>Zgodne z wskaźnikami realizacji poszczególnych zadań ujętymi w PPRPAGW oraz PPNGW</p>	<p>Zgodnie z założeniami PPRPAGW oraz PPNGW</p>	<p>Budżet Gminy</p>
<p>2. Współpraca samorządu i jednostek samorządowych z placówkami oświatowymi oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz prowadzenia kampanii edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych.</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki Oświatowe i Organizacje Pozarządowe,</p>	<p>Liczba szkół, z którymi podjęto współpracę Liczba programów, akcji profilaktycznych realizowanych w placówkach oświatowych Liczba odbiorców, uczestników realizowanych programów, konkursów, akcji profilaktycznych</p>	<p>Wzrost Wzrost Wzrost</p>	<p>Budżet Gminy</p>
<p>3. Monitorowanie punktów sprzedaży alkoholu, w tym przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim oraz osobom nietrzeźwym.</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Urząd Miasta i Gminy</p>	<p>Liczba kontroli przeprowadzonych w punktach sprzedaży</p>	<p>Wzrost</p>	<p>Budżet Gminy</p>
<p>4. Organizowanie i finansowanie we współpracy z placówkami leczenia uzależnień różnych form pracy uzupełniającej proces terapeutyczny organizowanych poza podstawowym procesem leczenia</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień</p>	<p>Liczba zrealizowanych programów Liczba uczestników</p>	<p>Wzrost Wzrost</p>	<p>Budżet Gminy</p>
<p>5. Wspieranie działań mających na celu powstawanie i funkcjonowanie grup wsparcia i samopomocy.</p>	<p>Działania ciągłe w horyzoncie czasowym strategii</p>	<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej</p>	<p>Liczba grup Liczba osób korzystających z pomocy grup</p>	<p>Wzrost Wzrost</p>	<p>Budżet Gminy</p>